

Vlaanderen
is kansrijk opgroeien

Het kwaliteitslabel voor de kleuteropvang

Opgroeien

opgroeien.be

INHOUD VAN DEZE BROCHURE

Wat is het kwaliteitslabel voor kleuteropvang?	3
Wie kan het kwaliteitslabel aanvragen?	3
Hoe vraag je het kwaliteitslabel aan?	3
Welke voordelen heeft een kwaliteitslabel?	4
Hoe wordt nagegaan of ik aan de voorwaarden voor het kwaliteitslabel voldoe?	4
Wat zijn de voorwaarden voor het kwaliteitslabel?	6
Organisatorisch beleid	6
Toegankelijkheid	8
Pedagogisch beleid	9
Medewerkersbeleid	9
Monitoring en evaluatie	12
Overgangsbepalingen	12
Waar kan ik terecht met vragen over het kwaliteitslabel?	14

WAT IS HET KWALITEITSLABEL VOOR KLEUTEROPVANG?

Het **kwaliteitslabel kleuteropvang** geeft aan dat je een kwaliteitsbeleid voert volgens deze voorwaarden:

- Je vangt prioritair kleuters op:
 - In je voorrang- of inschrijvingsbeleid maak je duidelijk hoe je voorrang geeft aan kleuters. Ook lagere schoolkinderen zijn welkom in de kleuteropvang.
 - Je maakt duidelijk wat je verstaat onder je kleuterwerking onder de voorwaarden van het kwaliteitslabel. Daarbij is samenwerking met partners een meerwaarde die wordt aangemoedigd. Zo kan je bijvoorbeeld in andere ruimtes van de opvanglocatie andere activiteiten aanbieden, zoals opvang lager onderwijs, sportactiviteiten ...
 - Vang je gelijktijdig baby's, peuters en kleuters op? Dan moet je voldoen aan de regelgeving voor de opvang van baby's en peuters en heb je een vergunning nodig. Voor een kleuterwerking op dezelfde locatie als opvang voor baby's en peuters maar in een afzonderlijke leefgroep, kan je wel een kwaliteitslabel aanvragen.
- Je voldoet aan de kwaliteitsvoorwaarden voor organisatorisch beleid, toegankelijkheid, pedagogisch beleid, medewerkersbeleid en monitoring en evaluatie.

Het kwaliteitslabel kleuteropvang blijft bestaan tot en met 31 augustus 2026. Nadien wordt het kwaliteitslabel kleuteropvang definitief opgeheven en geldt enkel het lokaal erkenningskader (zie verder).

WIE KAN HET KWALITEITSLABEL AANVRAGEN?

Elke rechtspersoon die kleuteropvang aanbiedt en voldoet aan de kwaliteitsvoorwaarden die de Vlaamse Regering vooropstelt, kan een label aanvragen **tot en met 31 augustus 2025**.

Op 1 januari 2022 kregen organisatoren met een erkenning, toestemming of attest van toezicht **automatisch een kwaliteitslabel** toegekend. Als je als organisator een subsidie ontvangt van Opgroeien voor buitenschoolse opvang, zijn die op 1 januari 2022 automatisch omgezet naar een **transitiesubsidie**.

HOE VRAAG JE HET KWALITEITSLABEL AAN?

Je vraagt het kwaliteitslabel aan bij Opgroeien, tenzij je dit automatisch toegekend krijgt.

De aanvraagprocedure vraagt een tijdsinvestering van jou als organisator. Vanaf 1 september 2026 wordt het kwaliteitslabel opgeheven. Je denkt vooraf dus best goed na of je deze tijdsinvestering nog wil maken.

[Hier](#) vind je de aanvraagprocedure en de nodige aanvraagformulieren.

Je informeert daarbij het lokaal bestuur van de gemeente of stad dat je een kwaliteitslabel zal aanvragen voor een locatie op hun grondgebied.

WELKE VOORDELEN HEEFT EEN KWALITEITSLABEL?

Je bent niet verplicht om een kwaliteitslabel aan te vragen, toch zijn er een aantal voordelen aan verbonden:

- Het kwaliteitslabel kan je zien als **een uithangbord en keurmerk**. Je maakt aan gezinnen kenbaar dat je een doordacht kwaliteitsbeleid voert en kinderen zo veel mogelijk ontplooiingskansen en speelmogelijkheden aanbiedt. Ouders waarderen je aanpak en kunnen vertrouwen op je deskundigheid.
- Kleuteropvang met een kwaliteitslabel besteedt aandacht aan goede werkomstandigheden en een degelijk leerbeleid voor begeleiders. Dit is dus ook gunstig voor je **medewerkers**.

HOE WORDT NAGEGAAN OF IK AAN DE VOORWAARDEN VOOR HET KWALITEITSLABEL VOLDOE?

Opgroeien beoordeelt en volgt op of je aan de voorwaarden voldoet via **documenten** die je aanlevert bij [je aanvraag](#).

Daarnaast houdt Opgroeien ook rekening met:

- Informatie uit een **kennismakingsgesprek** met de klantenbeheerder. Tijdens dit gesprek gaat de klantenbeheerder na of de organisator voldoende op de hoogte is van de voorwaarden van het kwaliteitslabel en over voldoende beleidsvoerend vermogen beschikt om deze te realiseren.
- Verslagen van **Zorginspectie**. Zij gaan ter plaatse na of je de kwaliteitsvoorwaarden naleeft. Aangezien de meeste kwaliteitsvoorwaarden doelstellingen formuleren, gaat Zorginspectie in dialoog tijdens bezoeken over **hoe** jij en de begeleiders deze kwaliteitsvoorwaarden invulling geven.
- **Signalen** van bijvoorbeeld het lokaal bestuur, het lokaal samenwerkingsverband, gebruikers of lokale medewerkers van Opgroeien.

Als je niet (voldoende) aan de voorwaarden voldoet, kan Opgroeien het kwaliteitslabel weigeren of opheffen.

Als je een kwaliteitslabel hebt en Opgroeien wil dit opheffen, zijn er volgende stappen:

1. Je krijgt een aanmaning om je werking bij te sturen tegen een bepaalde datum (behalve bij dringende noodzakelijkheid of als het een aanmaning zonder voorwerp is).
2. Als je na de aanmaning nog steeds niet voldoet, deelt Opgroeien je schriftelijk het voornemen tot opheffing van je kwaliteitslabel mee.
3. Je krijgt de kans om te reageren op dit voornemen.

4. Opgroeien beslist daarna of het kwaliteitslabel effectief opgeheven wordt of toch behouden kan blijven.

Je kan als organisator een beslissing tot weigering of opheffing altijd betwisten en je motieven voorleggen in een bezwaarschrift. In dat geval onderzoekt een neutrale adviescommissie de beslissing en het bezwaar en gaat na of het bezwaar al dan niet terecht was.

WAT ZIJN DE VOORWAARDEN VOOR HET KWALITEITSLABEL?

De voorwaarden om het kwaliteitslabel te behalen en te behouden, zijn opgesplitst in vijf thema's:

- Organisatorisch beleid
- Toegankelijkheid
- Pedagogisch beleid
- Medewerkersbeleid
- Monitoring en evaluatie

Voor elk thema gelden **verschillende doelstellingen**. Dit geeft jou als organisator de ruimte om zelf invulling te geven **hoe** je daaraan werkt. Je bepaalt als organisator dus hoe je de verschillende doelstellingen realiseert, in dialoog met je medewerkers en gezinnen.

Let op! Als je transitiesubsidies ontvangt, gelden er mogelijks nog bijkomende voorwaarden voor deze subsidie. Deze vind je terug op [de pagina van de subsidies voor kleuteropvang](#).

ORGANISATORISCH BELEID

Deze doelen moet je halen:

- Je biedt **minstens 200 uren opvang** aan **per kalenderjaar**. Je mag dit spreiden over al je locaties met een kwaliteitslabel in dezelfde gemeente.
- Je biedt **kwaliteitsvolle en duurzame kleuteropvang** aan.
- Je voert een gezond **financieel beleid** en hebt **rechtspersoonlijkheid**.

Wat houden deze doelen in?

- Het opvangaanbod bedraagt **minstens 200 opvanguren**. Dit is een minimum en kan dus meer zijn, afhankelijk van de noden in jouw gemeente of stad. Je bekijkt dit samen met je lokaal bestuur en het lokaal samenwerkingsverband.

- Als organisator heb je de integriteit¹ en het beleidsvoerend vermogen² om **kwaliteitsvolle en duurzame kleuteropvang** te realiseren. Dat bereik je concreet door:
 - een **gedragen visie** te ontwikkelen over:
 - ✓ kinderen in hun vrije tijd, met respect voor de eigenheid van elk kind
 - ✓ gezinnen en hoe ze kunnen betrokken worden bij de opvang, zowel structureel als in de dagelijkse contacten met begeleiders
 - ✓ de plek van jouw aanbod in het volledige aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten in je gemeente of stad en de samenwerking met andere actoren

Deze visie zet je om in doelen en acties en wordt door alle medewerkers uitgedragen.

 - je **dagelijkse werking** gestructureerd vormgeven:
 - ✓ Je geeft duidelijk **leiding** aan je medewerkers en **ondersteunt** hen. Je laat jezelf ook ondersteunen waar dat nodig is.
 - ✓ Je denkt na over hoe je de opvang voortdurend kan **verbeteren** en staat open voor **vernieuwing**. Je houdt rekening met **feedback** van je gezinnen, kinderen en medewerkers.
 - ✓ Je **communiceert helder en tijdig** met je medewerkers, kinderen en gezinnen.
 - **samenwerken met een breed netwerk**. Dit netwerk helpt je om aan de noden van de gezinnen in je opvang tegemoet te komen. Dit kan zowel over het lokaal samenwerkingsverband, als over andere relevante partners gaan. Enkele voorbeelden:
 - ✓ Om kwetsbare gezinnen te bereiken, ga je op zoek naar partners die deze gezinnen in contact kunnen brengen met jouw aanbod.
 - ✓ Je stemt geregeld af met de leerkracht en de ouders van een kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte over hoe de dag in de opvang is verlopen.
 - ✓ Laat je inspireren door [het inspiratiekader](#) voor mogelijke samenwerkingen.

¹ **Integriteit** heb je wanneer je de geldende normen en waarden naleeft in de omgang met gezinnen, kinderen en medewerkers. Je gaat op een positieve manier om met diversiteit en reageert gepast op discriminatie en grensoverschrijdend gedrag.

² **Beleidsvoerend vermogen** heb je wanneer je in staat bent om zelfstandig een beleid te voeren. Je houdt daarbij rekening met de beschikbare beleidsruimte, de eigen doelstellingen en de lokale context. Je stemt dit goed af met de verantwoordelijke(n) en de medewerkers. Je draagt op die manier bij aan de ontplooiing van de kinderen.

TOEGANKELIJKHEID

Deze doelen moet je halen:

- Je opvang is **inclusief en toegankelijk voor ieder kind en zijn gezin**, ongeacht hun achtergrond, cultuur, religie of handicap.
- Je beschrijft het **opvangaanbod en de voorwaarden**. Je houdt deze info up-to-date en zorgt dat dit beschikbaar is voor alle gezinnen.

Wat houden deze doelen in?

- Je aanbod is **toegankelijk en inclusief**:
 - Je zorgt ervoor dat je **prijsbeleid** helder is voor alle gezinnen. Je denkt daarbij ook na of je sociale tarieven hanteert en op welke wijze.
 - Je hebt een proactief opnamebeleid. Je denkt na over mogelijke **drempels** (bijv. financieel) voor gezinnen om van jouw aanbod gebruik te maken en werkt deze weg.
 - Je hebt bijzondere aandacht voor **kwetsbare gezinnen** en **kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte**.
 - Je geeft voorrang aan de **opvang van kleuters**.
 - Je houdt rekening met de **diversiteit aan kinderen en gezinnen** en hun noden. Je zorgt ervoor dat iedereen zich welkom voelt, actief kan deelnemen en zich verbonden voelt met de andere kinderen en gezinnen.
- Je beschrijft je **opvangaanbod en de voorwaarden** ervan. Dit gaat minstens over het opname- en prijsbeleid.
 - je maakt goede onderlinge **afspraken** met de gezinnen. Om misverstanden uit te sluiten doe je dit **schriftelijk**.
 - je houdt deze info **up-to-date** en stelt deze beschikbaar (online en/of op papier).
 - je houdt rekening met de eventuele nood aan **flexibiliteit** in de contractuele relatie met bepaalde gezinnen, bijvoorbeeld bij chronisch zieke kinderen of kinderen in een moeilijke thuissituatie. Je kan dit samen doen met andere partners in je gemeente of stad.

PEDAGOGISCH BELEID

MEDEWERKERSBELEID

Deze doelen moet je halen:

- Je realiseert een **duurzaam medewerkersbeleid** en zorgt voor **goede werkomstandigheden**.
- Je beschikt over een **verantwoordelijke** die de nodige competenties en vaardigheden heeft om de dagelijkse werking aan te sturen.
- Je beschikt over **voldoende begeleiders** die de nodige competenties en vaardigheden hebben.

Wat houden deze doelen in?

- **Goede werkomstandigheden** zorgen ervoor dat medewerkers hun job op een kwaliteitsvolle manier kunnen uitvoeren. Denk hier aan veilige werkruimtes, pauzes, vakantieregeling of vervanging bij ziekte. Je houdt rekening met de noden en behoeften van je medewerkers.
- Je hebt aandacht voor het versterken van ieders **competenties en vaardigheden** met een **uitgewerkt leerbeleid**. Je zet in op coaching, reflectie, leren op de werkvloer en samenwerking.

We zetten de gevraagde competenties voor de verantwoordelijke en de medewerkers op een rijtje:

Competenties en vaardigheden verantwoordelijke én begeleider:	• Gaat slim om met risico's • Voorkomt grensoverschrijdend gedrag • Kan doortastend handelen in crisissituaties*. Kan specifieke vaardigheden (bijv. reanimatie, brandbestrijding, evacuatie) toepassen bij ernstig ongeval, brand, grensoverschrijdend gedrag, ziekte ... • Past de basisprincipes ter preventie van ziekte en bevordering van de gezondheid toe. Bijvoorbeeld: handhygiëne, gezonde voeding, gezonde en hygiënische binnenruimtes ...
Competenties verantwoordelijke:	• Stuurt de dagelijkse werking aan, bijv.: ○ leiderschap opnemen, structuur brengen in de werkomgeving ○ medewerkers ondersteunen en coachen

	○ oog hebben voor verbetering, reflectie en innovatie in de werking ○ helder communiceren, zowel naar medewerkers als gezinnen ○ samenwerken met partners, afspraken maken • Heeft voldoende, actieve kennis van het Nederlands om met de Vlaamse overheid en gebruikers te communiceren
Zes competenties van de begeleider :	1. Biedt zorg en speelmogelijkheden, met het oog op de brede ontplooiing van het kind 2. Werkt samen met ouders en erkent hen als eerste opvoeder 3. Werkt samen met collega's en medewerkers van partnerorganisaties 4. Werkt samen met de buurt en lokale partners 5. Gaat positief om met diversiteit 6. Reflecteert over en verbetert de werking Daarnaast kent de begeleider voldoende Nederlands (of volgt een leertraject) om in interactie te gaan met de kinderen. Daarbij ondersteunt de begeleider de kinderen bij de verwerving van het Nederlands, met respect voor de thuistaal van het kind.

Competente begeleiders maken voor kinderen het verschil. Investeren in de skills van je begeleiders is dus cruciaal.

- Minstens 80% van je begeleiders heeft **een vorming afgewerkt** die de 6 specifieke competenties aanbiedt of heeft een ervaringsbewijs dat dit aantoonst. Deze voorwaarde geldt op elke opvanglocatie met een kwaliteitslabel.
- Meerdere **opleidingen en vormingen** komen in aanmerking en kunnen elkaar aanvullen. Er is momenteel geen adviserende lijst. Je gaat samen met je medewerker of kandidaat-medewerker na welke opleidingen en vormingen deze voltooide.

Alle medewerkers beschikken over een recent **uittreksel uit het strafregister**.

* Slim omgaan met **risico's en crisissituaties**: wat houdt dit in?

Je moet alert omgaan met risico's en **weten hoe je moet handelen** als er zich iets voordoet. Daarom is het essentieel dat jij en je medewerkers:

- De interne afspraken en procedures **actief kennen en kunnen toepassen** (bijv. in geval van grensoverschrijdend gedrag, een kind dat weg loopt, je merkt een onveilige situatie op ...)
- **Correct kunnen handelen** in geval van crisissituatie (brandbestrijding, evacuatie, reanimatie...)

Wat je hiervoor nodig hebt en wanneer, maakt deel uit van je intern kwaliteitsbeleid. Een schriftelijke neerslag van methodes om risico's in te schatten en procedures voor crisissituaties is strikt genomen niet verplicht. Wel kan dit ondersteunen om tot een goede aanpak en gezamenlijke afspraken te komen.

Je vindt op de [website](#) hiervoor ondersteunende materialen terug.

MONITORING EN EVALUATIE

OVERGANGSBEPALINGEN

Wie op 1 januari 2022 automatisch een kwaliteitslabel krijgt, krijgt een overgangstermijn van 4 jaar om te voldoen aan volgende voorwaarden:

- absolute voorrang voor kleuters
- rechtspersoonlijkheid
- 80% van de begeleiders voltooide een vorming

Wat betekent dit concreet?

Sinds **1 januari 2022** is de buitenschoolse opvanglocaties met een erkenning, toestemming of attest van toezicht gezinsopvang en groepsopvang automatisch omgeschakeld naar een kleuteropvang met kwaliteitslabel.

Aangezien de voorwaarden voor het kwaliteitslabel anders zijn dan de vorige voorwaarden, zijn er een aantal overgangsbepalingen.

Deze opvanglocaties krijgen een **overgangstermijn van 4 jaar (tot 31 december 2025)** om te voldoen aan volgende voorwaarden;

- **Absolute voorrang voor kleuters.** Vang je nog geen kleuters op of heb je nog geen voorrangsbepaling dan kan je de komende jaren de nodige stappen zetten om aan deze voorwaarde te voldoen.
- **Je organisatie heeft rechtspersoonlijkheid.** Voor 2022 kon je een attest van toezicht krijgen als natuurlijk persoon, feitelijke vereniging of rechtspersoon. Een kwaliteitslabel aanvragen kan enkel als je rechtspersoonlijkheid hebt.

Heb je sinds 1 januari 2022 automatisch het kwaliteitslabel en heb je nog geen rechtspersoonlijkheid? Dan krijg je tot 31 december 2025 de tijd om de organisatie om te vormen en rechtspersoonlijkheid aan te nemen. Voor ondersteuning kan je terecht bij [Mentes](#).

- **Minstens 80% van je begeleiders heeft een vorming voltooid die de 6 specifieke competenties aanbiedt.** Had je vóór 2022 een attest van toezicht, dan konden begeleiders aan de slag zonder kwalificatiebewijs of afgewerkte vorming. Niet-gekwificeerde medewerkers kunnen de overgangstermijn gebruiken om een vorming te voltooien.

Vóór 2022 hadden begeleiders wel een aantal kwalificatiebewijzen nodig. Dit blijft ook van toepassing als je nog subsidies ontvangt in de overgangstermijn. Voor de vroegere erkende en toegestemde opvang geldt deze overgangsbepaling dus niet.

NA DE OVERGANGSTERMIJN

De Vlaamse Regering voorziet een **overgangstermijn op maat**. Er zijn twee opties:

- **Optie A** - Het lokaal bestuur zet **de huidige regeling verder**. Deze regeling stopt op 01/09/2026.
- **Optie B** - Het lokaal bestuur start op 01/01/2026. Het ontvangt **een BOA-basissubsidie van 127,36 euro** per kind, op voorwaarde dat zij de BOA-opdrachten volledig realiseren. Deze regeling vervalt op 01/09/2026. Vanaf dan wordt het volledige bedrag van de BOA-subsidie toegekend.

Van kwaliteitslabel naar lokale erkenning

Het kwaliteitslabel kleuteropvang wordt na de overgangstermijn opgeheven. Het lokaal bestuur erkent vanaf dan het opvangaanbod via een **eigen erkenningskader**. Dit kader wordt opgemaakt in afstemming met het lokaal samenwerkingsverband BOA. Het lokaal erkenningskader is verplicht van zodra het lokaal bestuur instapt in de definitieve regeling van het decreet.

Het lokaal erkenningskader doet minstens uitspraak over de verwachtingen in zes kerngebieden en houdt daarbij rekening met de Vlaams opgelegde minimale voorwaarden:

1. **Organisatorisch beleid**, minstens het beleidsvoerend vermogen;
2. **Pedagogisch beleid**, minstens
 - het aangaan van kwaliteitsvolle interacties tussen de medewerkers en de kinderen;
 - het gebruik van het Nederlands;
3. **Medewerkersbeleid**, minstens
 - Medewerkers beschikken over de nodige competenties;
 - Voldoende kennis van het Nederlands;
 - de organisator controleert bij de aanstelling van elke persoon die werkzaam is in de kinderopvanglocatie het goed en zedelijk gedrag van de betrokkene, dat minstens een onberispelijk gedrag in de omgang met minderjarigen inhoudt. Artikel 3, tweede tot en met vijfde lid, artikel 4, eerste lid, en artikel 5 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe personen werkzaam in de kinderopvanglocatie, is daarbij van toepassing. Daarenboven beschikt de organisator over een uittreksel uit het centraal strafregister op naam van de rechtspersoon;
4. **Toegankelijkheid**, minstens bijzondere aandacht voor kleuters, kwetsbare gezinnen en kinderen met een specifieke zorgbehoefte;
5. **Monitoring en evaluatie**;
6. **Verbondenheid**;

Organisatoren met een kwaliteitslabel kleuteropvang kunnen een lokale erkenning aanvragen zodra het lokaal bestuur beslist volledig te starten met het decreet BOA:

- **Optie A:** Lokale besturen starten met het decreet op 01/09/2026 en staan vanaf dan in voor de erkenning van het opvangaanbod. Jouw kwaliteitslabel blijft dus geldig tot en met 31/08/2026. Je blijft tot dan ook de transitie subsidies ontvangen, tenzij er voor 2025 al een verkorte overgangstermijn werd overeengekomen.
- **Optie B:** Lokale besturen starten met het decreet op 01/01/2026 en staan vanaf dan in voor de erkenning van het opvangaanbod. Jouw kwaliteitslabel zal vervallen op 01/01/2026. Je kan een lokale erkenning aanvragen.

Een lokale erkenning is noodzakelijk om in aanmerking te komen voor een BOA-subsidie. Lokale besturen die al op 01/01/2026 willen starten, zullen dus tegen dan een helder erkennings- en subsidiekader moeten uitgebouwd hebben. Lokale besturen staan in voor zowel de toekenning als de stopzetting van deze erkenning.

WAAR KAN IK TERECHT MET VRAGEN OVER HET KWALITEITSLABEL?

- Heb je vragen over de **voorwaarden** van het kwaliteitslabel? Dan kan je terecht bij je klantenbeheerder.
- Ben je op zoek naar **ondersteuning** over hoe je de kwaliteitsvoorwaarden omzet in je dagelijkse praktijk? Dan kan je terecht bij je koepelorganisatie, Mentes of je eigen (pedagogische) ondersteuner.

